LITTERATUR.

Äfven uti de jämförelsevis unga kolonierna i Australien synes man uppfatta entomologien, särskildt i praktiskt afseende, såsom en viktig vetenskapsgren och skyr ej att göra betydliga uppoffringar för dess popularisering. Ett talande bevis härpå är ett litterärt arbete, som genom författarens välvilja nyligen kommit oss tillhanda och hvilket är af den beskaffenhet, att vi anse oss böra här något utförligare redogöra för detsamma. Det är uppställdt hufvudsakligen efter samma plan som Miss E. A. ORMERODS berömda »Manual of Injurious Insects» etc., tryckt i London 1881. Den hittills utkomna första delen är tryckt i Melbourne 1891 och författad enligt uppdrag af Åkerbruksdepartementet i Victoria af dess entomolog C. FRENCH, F. L. S. etc. Denna del har till titel: »A Handbook of the Destructive Insects of Vicioria», och innehåller 153 sidor text samt 27 taflor, af hvilka ej mindre än 14 äro vackert färglagda. Verket i sin helhet kommer otvifvelaktigt att blifva både dyrbart och af ganska stort omfång, då denna del blott upptager de flesta insekter, som inom kolonien angripa äpple-, päron-, aprikos- och körsbärsträden samt deras frukter.

Företalet upplyser, att arbetet uppläggcs i 9,000 exemplar, och att hvarje del kommer att förses med minst tio planscher. Den nu utkomna delens text består af tjugu kapitel, som innehålla inledning, insekternas klassifikation, råd att upprätta samlingar af såväl skadliga som andra insekter, samt upplysningar om insamling och förvaring; om nödvändigheten af skydd för insektätande fåglar samt en förteckning öfver dessa; försiktighetsmått mot införandet af skadeinsekter från andra länder, samt beskrifningar öfver 14 arter sådana, tillika med hittills kända medel mot dem. Dessa arter äro alla åskådliggjorda genom färglagda bilder, hvilka framställa icke allenast själfva de fullbildade insekterna, utan äfven deras förvandlingsstadier, samt skadade delar af de växter, hvarpå de lefva. Sista kapitlet upptager en förteckning öfver de förnämsta botemedlen samt omnämner den verkan, som dessa åstadkomma vid användningen. Tilläggen

lämna förklaringar öfver pumpar, sprutor och strålinrättningar m. m. som å planscherna blifvit framställda, samt en längre uppsats om dödandet af sköldlöss medelst giftiga gaser.

Då fruktträden äro införda till Australien, så hafva äfven de flesta insekter, som där angripa dem, dit inkommit från andra länder. Det är därför ej underligt, om vi bland de i anförda arbete upptagna arterna återfinna några gamla bekanta; men denna omständighet gör ju detsamma för oss desto intressantare och lärorikare. Af våra nordeuropeiska arter se vi således omnämnda och afbildade: *Schizoneura Lanigera* HAUSM., *Carpocapsa Pomonella* LIN., *Tetranychus Telarius* LIN., *Mytilaspis Pomorum* BOUCHÉ och *Phytoptus Pyri* SOR.

På samma gång vilja vi i korthet omnämna ett tyskt, 637 sidor starkt arbete, som har till titel: »Die Krankheiten und Beschädigungen unserer landwirtschaftlichen Kulturpflanzen» etc. von Dr OSKAR KIRCHNER. Stuttgart 1890.

Våra produktiva tyska grannar utsända snart sagdt årligen i bokmarknaden mer eller mindre värdefulla, men oftast omfångsrika tryckalster, som afhandla växtskador och deras orsaker, hvartill materialet sofrats ur allt hvad, som skrifvits på detta område. Ett af de bästa sådana synes dock ofvan anförda arbete vara och det vittnar om en oerhörd flit och ovanlig vakenhet hos sin författare. Vi kunna likväl ej medgifva, att det lämpar sig synnerligt väl såsom handbok för yrkesidkaren eller den i zoologien och botaniken oinvigde, då det lämnar blott korta beskrifningar på ett mycket stort antal former, men endast en och annan vink om utrotnings- eller botemedel. Såsom uppslagsbok för den i dessa vetenskaper mer bevandrade, bör det dock vara af mycket stort värde.

Den tämligen digra volymen är delad i två hufvudafdelningar, den första af dessa, om 368 sidor, upptager tio skilda växtgrupper, nämligen: sädesslagen, skidfrukterna, fodergräsen, andra foderväxter, rotfrukter, handelsväxter, köksväxter, fruktträd, bärbuskar m. m. och vinrankan. Här användes den moderna och mest praktiska metoden vid innehållets anordning, i det att hvarje växt har sin egna plats anvisad, som upptager alla de djur och lägre organismer, hvilka förorsaka densamma skada. Dessa grupperas vidare allt efter som de uppträda på axen, bladen eller

rötterna o. s. v., hvilken uppställning bör betydligt underlätta arbetet med att bestämma arten af en skadeinsekt eller parasitsvamp, som anträffas ute i naturen.

Den andra hufvudafdelningen innehåller en systematisk beskrifning på de växtformer och djur, hvilka förorsaka sjukdomar och skador på de af landtbrukaren odlade växterna. Första afdelningen upptager ett mycket stort antal, 409 arter, parasitsvampar jämte korta beskrifningar på familjer, släkten och de flesta arter; den andra, af obetydligt omfång, högre växter, som lefva på andras bekostnad, nämligen våra representanter af släktena *Cuscuta*, *Orobanche* och *Viscum* (14 arter). Största lotten har dock tilldelats de lägre djuren, nämligen maskar, leddjur och mollusker.

S. L.

SMÄRRE UPPSATSER.

Galeruca Xanthomelæna SCHRNK. I en notis uti Entomologisk Tidskrift, årg. 12, sid. 157 (1891), omnämnes af löjtnant CLAES GRILL, att han samma år funnit ett exemplar af denna ännu hos oss ytterst sällsynta skalbagge vid Gimo i Upland. Då det således ånyo är konstateradt, att den tillhör vår fauna, och dess uppträdande i större mängd möjligen kan vara endast en tidsfråga, torde några upplysningar om dess förekomst i andra länder böra meddelas.

I vissa delar af Tyskland, Österrike och Frankrike har den någon gång visat sig i oerhörd mängd och betydligt skadat almarna, särskildt *Ulmus Campestris*. År 1837 lärer den hafva emigrerat till Förenta Staterna och sedermera utbredt sig öfver detta lands nordöstra delar samt där anställt stora härjningar. Larverna vistas från maj till augusti på undersidan af bladen, hvilken de genomäta, så att rader af runda hål bildas mellan nerverna.

Såsom utrotningsmedel har man i Amerika begagnat ett färgstoft, som man kallar londonpurpur samt parisergrönt (kejsargrönt), hvilka färgämnen äro starkt arsenikhaltiga, och i små portioner blandas med vatten, som medelst stril sprutas på bladens undersida. Se U. S. Dep. of Agric., Div. of Ent. Bulletin N:o 6, sid. 1—18 (1885).

S. L.